

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ЛЕКЦІЯ

Тема 2/1 : Основи сучасного загальновійськового бою

Навчальні питання:

- 1. Сутність сучасного загальновійськового бою**
- 2. Характерні риси та основні принципи ведення загальновійськового бою.**
- 3. Види загальновійськового бою та їх характеристика**
- 4. Основні тактичні поняття, визначення та терміни**

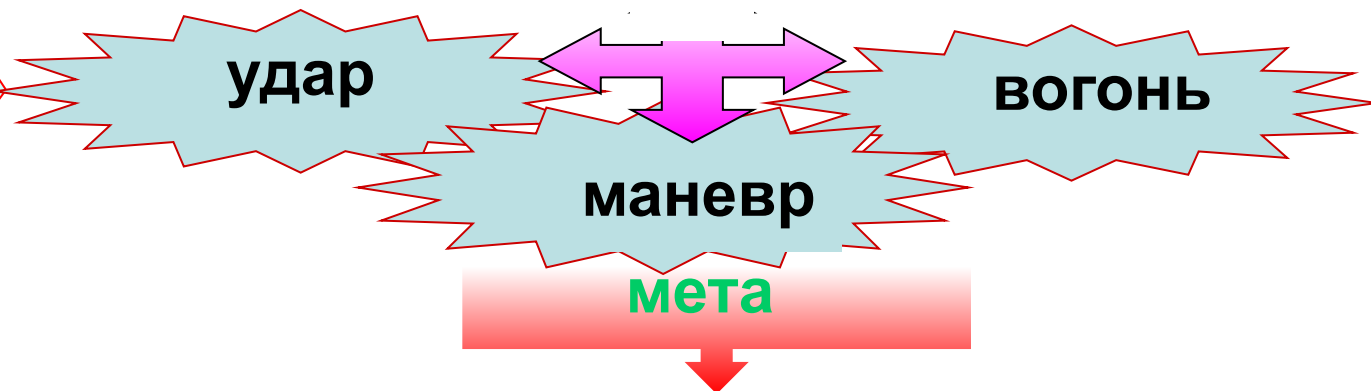
1.Сутність сучасного загальновійськового бою

БІЙ

4

основна форма тактичних дій військ

організовані й узгоджені за місцем,
цілями та часом

знищення (розгром) противника, відбиття його ударів та виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу.

ВОГО НЬ

— ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї.

за видами вогню :

- по окремих цілях
- зосереджено
- загородами
- багатопозиційно

за способами за способами ведення:

- прямою
- напівпрямою наводкою
- із закритих вогневих позицій

у глибину, по площі

за видами зброї:

і зброї

мат і кулеметів)
підтримки піхоти
метів

стрільби:

ний
й

перехресний

Удар.

— одночасне й короткочасне ураження угруповань військ і об'єктів противника шляхом могутнього впливу на них усіма наявними способами.

в залежності від застосованої зброї й сил, що беруть участь:

- ядерні,
- вогневі
- удари військами

за засобами доставки:

- ракетні
- артилерійські
- авіаційні

за кількістю засобів, що беруть участь, і об'єктів, що уражаються:

- масовані
- групові
- одиночні

МАНЕВР

- організоване пересування військ у ході бою з метою зайняття вигідного положення відносно противника і створення необхідного угруповання сил і засобів на новому напрямку, відведення військ із-під ударів противника, а також перенесення або перенацілювання (масування, розподіл) ударів і вогню для найбільш ефективного ураження найважливіших угруповань і об'єктів противника

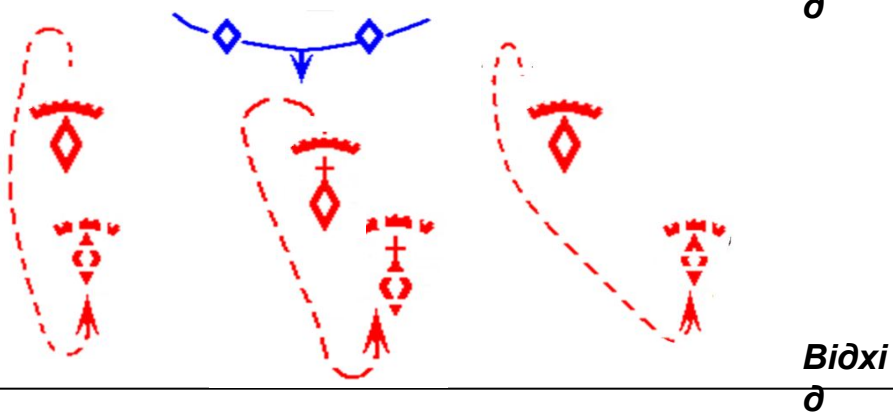
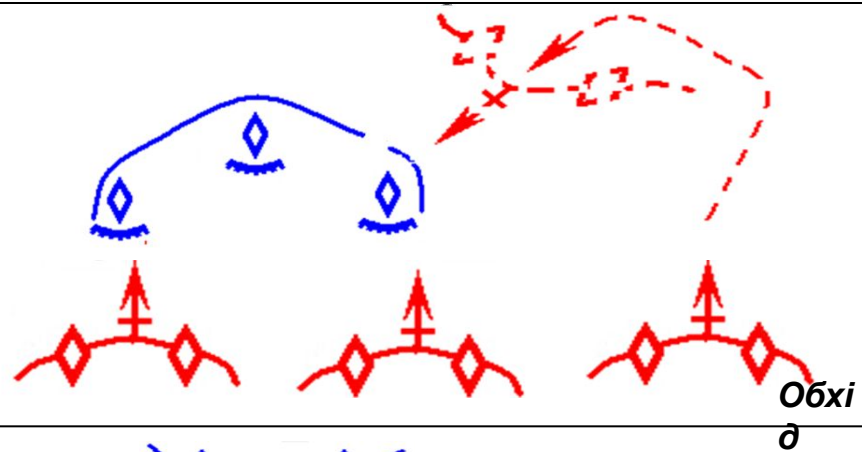
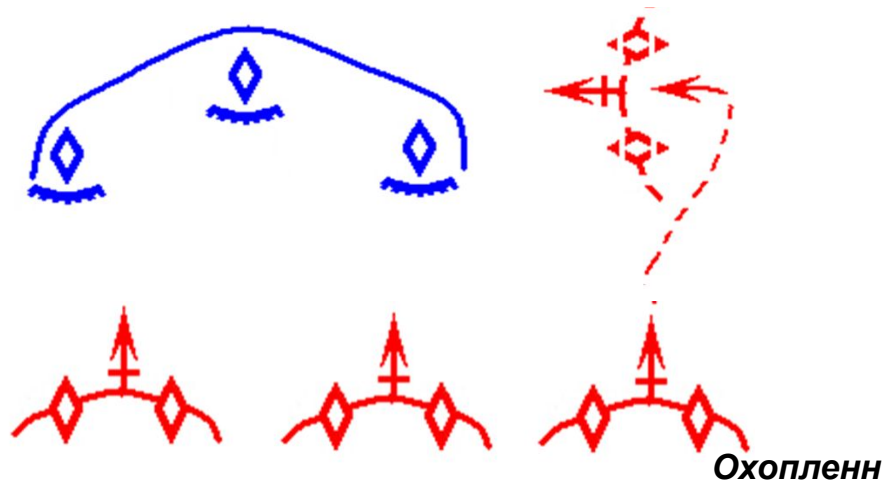
Охоплення - маневр, який здійснюється підрозділами в ході бою для атаки противника у фланг

Обхід - більш глибокий маневр, який здійснюється підрозділами для атаки противника з тилу

Відхід - маневр, який здійснюється підрозділами з метою виходу з-під удару переважаючого противника, зайняття більш вигідного положення для наступних дій, виграшу часу, вивільнення сил для дій на інших напрямках

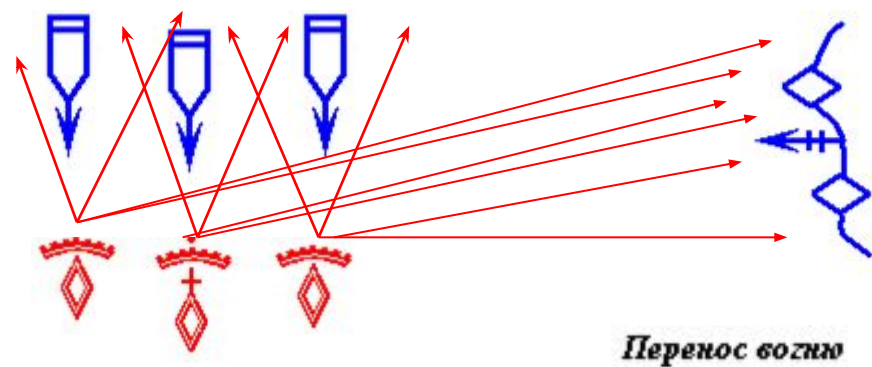
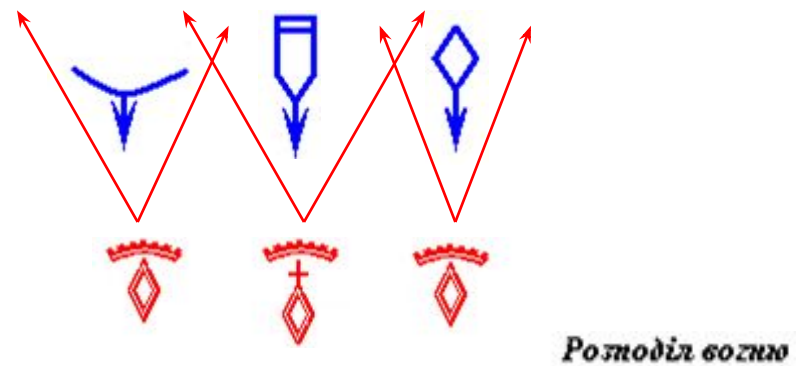
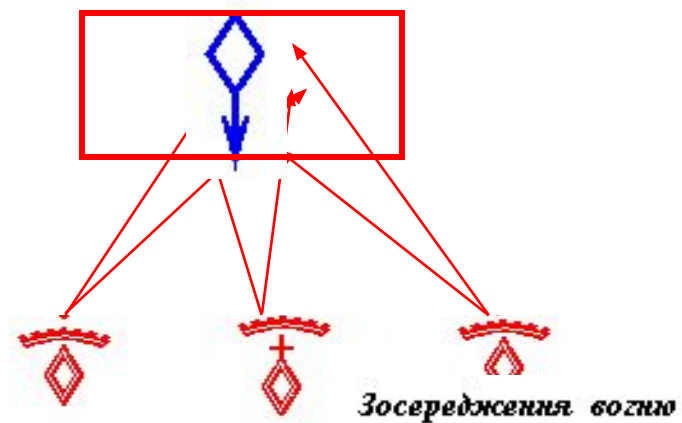
М а н е в р у д а р а м и і в о г н е м

Маневр підрозділами

Маневр вогнем

8

Маневр ударами і вогнем

9

- полягає в одночасному або послідовному масуванні (зосередженні) вогню по найважливіших об'єктах противника в короткі терміни або в розподілі (розосередженні) для ураження декількох об'єктів, а також у перенацілюванні їх на нові об'єкти.

2.Характерні риси та основні принципи ведення загальновійськового бою.

Характерні риси сучасного загальновійськового бою:

- рішучість цілей;
- висока напруженість;
- швидкоплинність і динамічність бойових дій;
- наземно-повітряний характер бойових дій;
- одночасний, чи послідовний могутній вогневий вплив на всю глибину побудови сторін;
- застосування різноманітних способів виконання бойових задач;
- швидкий перехід від одних видів дій до інших;
- складна радіоелектронна обстановка.

Основні принципи ведення сучасного загальновійськового бою:

- 1. Постійна бойова готовність підрозділів;**
- 2. Рішучість, активність і безперервність ведення бою;**
- 3. Узгоджене застосування підрозділів родів військ і спеціальних військ та підтримання безперервної взаємодії між ними;**
- 4. Раптовість дій і застосування військової хитрості (обман противника);**
- 5. Рішуче зосередження зусиль на головному напрямку і у вирішальний момент;**
- 6. Маневр підрозділами, ударами та вогнем;**
- 7. Своєчасне відновлення боєздатності підрозділів, всебічне забезпечення бою;**
- 8. Повне напруження моральних і фізичних сил, використання морального фактора в інтересах виконання бойового завдання;**
- 9. Твердое й безперервне управління підрозділами.**

Постійна бойова готовність

підрозділів полягає у їхній здатності в будь-який час організовано, у встановлені строки вступити в бій і успішно виконати поставлені завдання.

Рішучість, активність і безперервність ведення бою

полягає у постійному прагненні до повного розгрому противника, завданні по ньому потужних ударів, нав'язуванні своєї волі, зриві його планів і створенні для нього не вигідних умов, у сміливих і енергійних діях, які проводяться наполегливо, уперто, вдень і вночі та у будь-яку погоду.

Узгоджене застосування підрозділів родів військ і спеціальних військ та підтримання безперервної взаємодії між ними

— одна з основних умов успіху в сучасному загальновійськовому бою, що досягається узгодженням дій підрозділів усіх родів військ і спеціальних військ між собою, а також з вогневим ураженням противника за завданнями, напрямками, рубежами, часом і способами ведення бою в інтересах найбільш успішного виконання бойових завдань механізованими і танковими підрозділами.

Раптовість і застосування військової хитрості (обман противника)

дозволяють застати противника зненацька, викликати паніку, паралізувати його волю до опору, дезорганізувати управління військами та створити сприятливі умови для перемоги навіть над переважаючим у силі противником.

Рішуче зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент

дозволяє успішно протистояти чисельно переважаючим силам противника й добиватися над ним перемоги. З цією метою необхідно використовувати на головному напрямку більшість боєздатних підрозділів, найефективніші засоби ураження і сміливо маневрувати ними.

Своєчасне відновлення боєздатності підрозділів, всебічне забезпечення бою

полягають у підготовці і здійсненні заходів, спрямованих на підтримання підрозділів у високій бойовій готовності, збереження (відновлення) їх боєздатності та створення їм сприятливих умов для виконання поставлених завдань.

Тверде і безперервне управління підрозділами

досягається: постійним знанням обстановки, своєчасним одноособовим прийняттям командиром рішення та наполегливим втіленням його в життя; особистою відповідальністю командира за свої рішення, правильне використання підлеглих підрозділів і виконання поставлених завдань; чіткою організацією й забезпеченням живучості пунктів управління, наявністю стійкого зв'язку з підрозділами.

Повне напруження моральних і фізичних сил, використання морального чинника в інтересах виконання бойового завдання

є найважливішою умовою досягнення успіху в бою.

Для цього необхідно: глибоко знати моральний стан підлеглих, бути близьким до них, поєднувати високу вимогливість з увагою до їх потреб з урахуванням труднощів життя у бойовій обстановці; безперервно вдосконалювати бойову виучку; систематично вивчати моральні якості противника, здійснювати цілеспрямований ідеологічний вплив на його війська, активно протистояти його ідеологічним диверсіям та пропаганді.

3.Види загальновійськового бою та їх характеристика

**Основними видами
загальновійськового бою є:**

- Наступ***
(*наступальний бій*);
- Оборона***
(*оборонний бій*).

Оборона

– *вид тактичних дій*

Мета:

- відбити наступ переважаючих сил противника;
- завдати йому максимальних втрат;
- утримати важливі райони (об'єкти) місцевості;
- створити сприятливі умови для переходу в наступ.

Оборона може бути:

21

позиційною
маневреною

може готуватися завчасно

організовуватися
в ході бою

в умовах відсутності
зіткнення з противником

в умовах безпосереднього
зіткнення з противником

- при обороні у другому ешелоні;
- при переході до оборони під прикриттям підрозділів, що обороняються в смузі забезпечення;
- при обороні морського узбережжя, де очікується висадження морського десанту;
- для прикриття державного кордону

- для закріплення й утримання захоплених рубежів;
- для прикриття флангу на загрозливому напрямку;
- у результаті невдалого зустрічного бою з силами противника, які переважають.

Оборона повинна бути:

- **стійкою й активною;**
- **здатною протистояти ударам усіх видів зброї, атаці значних мас танків і піхоти противника;**
- **вести активну боротьбу з його повітряними десантами, аеромобільними та диверсійно-розвідувальними групами;**
- **протитанковою;**
- **протиповітряною і протидесантною;**
- **глибокоешелонованою;**
- **і готовою до тривалого ведення бою в умовах застосування противником ЗМУ, ВТЗ та засобів радіоелектронної боротьби.**

ВИДИ НАСТУПУ

наступ на
противника, що
обороняється

наступ на
противника, що
відходить
(переслідування)

наступ на
противника, що
наступає
(зустрічний бій)

СПОСОБИ

із положення
безпосереднього
зіткнення з
противником

з висуванням із глибини
(з ходу)

4. Основні тактичні поняття, визначення та терміни

АВАНГАРД - механізований, танковий підрозділ, що направляється вперед від механізованої (танкової) бригади/

АРЬЄРГАРД: механізована (танкова) частина (підрозділ), що виділяється від бригади (батальйону) для прикриття відходу головних сил з метою затримати наступаючого противника, забезпечити відрив від нього головних сил та їх організований відхід. Є елементом бойового порядку військ.

АРТИЛЕРІЙСЬКА ГРУПА - артилерійські підрозділи, частини та з'єднання, що виділяються на час бою (операції) для виконання завдань в інтересах загальновійськової частини (з'єднання, об'єднання) та підкоряються їх командиру та очолювані єдиним командуванням. Розрізняють: корпусну, бригадну.

АТАКА - стрімкий, швидкий рух в бойовому порядку підрозділів, частин, з'єднань в поєднанні з вогнем найсильнішої напруги з метою знищення противника. Це найбільш рішучий період наступальних дій.

БАТАЛЬЙОН - основний тактичний підрозділ в сухопутних, аеромобільних військах. Батальйон є складовою частиною бригади або може бути окремим.

БАТАРЕЯ - вогневий тактичний підрозділ в артилерії. Входить до складу дивізіону, може бути окремою.

БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ - завдання поставлене вищим командиром підрозділу, частини, з'єднання для досягнення визначеної мети в бою до визначеного строку.

БОЙОВА ЛІНІЯ - бойовий порядок механізованої роти (взводу) діючого на БМП (БТР) та танкової роти (взводу) в наступі.

БОЙОВИЙ НАКАЗ - одна з форм доведення бойових завдань до військ.

БОЙОВІ ПОРЯДКИ - це шикування з'єднань, частин та підрозділів з їх засобами посилення для ведення бою.

ВЗАЄМОДІЯ - погоджені по цілях, завданнях, місцю, часу та способах виконання завдань дії військ для досягнення мети бою.

ВЗАЄМОДІЯ - погоджені по цілях, завданнях, місцю, часу та способах виконання завдань дії військ для досягнення мети бою.

ВІДХІД- вимушене чи задумане залишення військами зайнятих районів та відхід на нові райони, що розташовані у глибині оборони. Здійснюється, як правило, в умовах обмеженої видимості з метою виводу військ з-під удару переважаючих сил противника, заняття більш вигідного положення для наступних дій, виграшу часу та звільнені сил для інших напрямків.

ВИХІД З БОЮ - бойові дії військ пов'язані з початком їх відступу з рубежу безпосереднього контакту з противником на відстань, що забезпечить свободу послідуєчого маневру. Здійснюється за наказом старшого начальника, переважно вночі, передує відходу чи перегруповуванню військ.

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ - для наступу, займається військами у вихідному районі при наступі з положення безпосереднього контакту з противником. Війська розташовуються в бойових порядках у відповідності з рішенням про наступ в готовності перейти в атаку, а також до відбиття можливої атаки противника.

ВИХІДНИЙ ПУНКТ- місце на маршруті, з проходженням якого головою колони з маршовою швидкістю починається відлік початку маршу. Він призначається для підрозділів (частин), що здійснюють марш по одному маршруту.

ВИХІДНИЙ РАЙОН - район місцевості, який займається підрозділами, частинами та з'єднаннями при підготовці наступу, форсуванні природної перешкоди та десантування. Готується заздалегідь чи силами прибуваючих військ.

ВИХІДНИЙ РУБІЖ - умовна лінія, від якої війська починають виконання поставленого завдання. Призначається для забезпечення одночасності дій військ на марші та при форсуванні водної перешкоди.

ДЕГАЗАЦІЯ - розклад ОР до нетоксичних продуктів та відділення їх з поверхні об'єктів та місцевості з метою зниження отруєння до необхідних норм.

ДЕЗАКТИВАЦІЯ - виділення радіоактивних речовин зі зброї, військової техніки, місцевості тощо, а також з води, необхідної для вживання особовим складом. Є частиною спеціальної обробки.

ДОЗОР - орган розвідки чи похідної охорони, що висилається від підрозділів та частин з метою здобути дані про противника, місцевість, радіаційний та хімічний стан, попередити неочікуваний напад на війська, що охороняються. Склад дозору залежить від завдань, які необхідно виконати та умов місцевості.

ДРУГИЙ ЕШЕЛОН - елемент бойового порядку військ, що призначений для збільшення зусиль в ході бою (операції). Може використовуватися в повному складі чи частиною сил для заміни військ першого ешелону, що мають бойові втрати, для знищення резервів противника, дій на новому напрямку та для знищення повітряних десантів противника.

ЗАМИСЕЛ - основа рішення на майбутні бойові дії. В ньому визначається напрямок головного та інших ударів (район розташування основних зусиль), послідовність та способи знищення противника, порядок його вогневого ураження, угруповування та оперативне шикування (бойовий порядок).

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАВДАННЯ - заключається в знищенні вогневих засобів противника, знищенні його сил на визначеній смузі та оволодінні рубежем, захоплення якого забезпечує наступ та виконання наступного завдання.

НАСТУПНЕ ЗАВДАННЯ - частина бойового завдання підрозділу, частини в наступі, яке виконується після найближчого завдання. Воно може складатися у завершенні розгрому противника в призначеному районі, розвитку наступу та оволодінні рубежем чи об'єктом в глибині. Для виконання наступного завдання в основному в бій вводиться 2-й ешелон чи резерв. З'єднанням замість наступного завдання ставиться подальше завдання.

1-Й ЕШЕЛОН - елемент оперативного шиккування (бойового порядку) військ, першим вступаючих у бій та призначений для виконання оперативних завдань в операції (бою).

ПОХІДНИЙ ПОРЯДОК - побудова підрозділів, частин з їх засобами посилення для здійснення маршу. Повинен забезпечити високу швидкість руху, швидке розгортання військ в передбойові та бойові порядки, надійність та сталість управління військами.

СИСТЕМА ВОГНЮ В ОБОРОНІ - включає: райони, ділянки та рубежі масованого, зосередженого та загороджувального вогню, зони суцільного вогню усіх видів зброї на підступах до оборони, перед переднім краєм, на флангах та в глибині оборони, а також маневр вогнем для швидкого його масування на будь-який загрожуючий напрямок.

СМУГА НАСТУПУ - смуга місцевості в межах якої об'єднання (з'єднання, частина) виконує оперативні (бойові) завдання в наступі. Обмежується справа та зліва розмежувальними лініями.

СМУГА ОБОРОНИ - смуга місцевості, що призначена для оборони чи обороняється об'єднанням чи з'єднанням. Обмежується переднім краєм, з тилу - глибиною оперативної побудови (бойового порядку) військ, з флангів - розмежувальними лініями.

СМУГА ВОГНЮ - смуга місцевості, в якій передбачається ураження противника вогнем механізованого (танкового) підрозділу (роти, взводу, відділення).

Призначається командиром при організації системи вогню.

СТОРОЖОВА ЗАСТАВА - орган сторожової охорони, в основному в складі посиленого взводу, що виділяється від сторожового загону (посиленої роти) чи частини, яка охороняється (підрозділу).

СТОРОЖОВИЙ ПОСТ - орган сторожової охорони в основному в складі відділення (танку), який виділяється від сторожового загону (застави) чи від підрозділів, розташованих на місці.

Час "Ч" - умовна позначка часу досягнення переднього краю оборони противника атакуючими частинами (підрозділами), початку форсування водної перешкоди, викиду повітряного (морського) десанту. Встановлюється з метою узгодження дій та забезпечення своєчасності нанесення удару різними родами військ. Від "Ч", нульового значення часу, ведеться планування дій військ, коли справжній час їх початку ще не встановлено чи його необхідно з метою маскування приховати, ас до початку дій позначається як "Ч"- і (наприклад, "Ч"- 120 хв.), а після - як "Ч"+ і.